

Burada ölmek yasak!

Tarih: 13-03-2016 08:00:00

A+ A-

1 insan 2 bin ayı yaşıyor!

Paylaş

Beğen 0

Tweetle

Paylaş 0

Tarih: 13-03-2016 08:00

Sadece bin kişinin yaşadığı ama 2 binden fazla ayının bulunduğu Svalbard'a gittik. Hem de milli bir amaç uğruna... Fakat işler orada epey karıştı. Mesela burada ölmek yasak! Çünkü cesetler çürümüyor... 4 günde neler oldu neler...

Ece ULUSUM / GAZETE HABERTÜRK

Bu kadar hayalet, yaşayan ölü, dans eden ruh hikâyesi işitmemiştim. Geceleri ölülerin ayaklanıp dolaştığına inandıkları için, Kıbrıs'ın 20 katı büyüklükte ve buzla kaplı bu ada-nın sakinleri, adadaki tek kasabada, var olan tek mezarlığı da olabildiğince uzağa yapmışlar. Zaten yaklaşık 80 yıldır kimse gömülmemiş, gömülen-ler de çürümemiş. Durun, en baştan anlatayım...

10 gün önce Kayseri Erciyes'te bir haber için valizimi hazırlarken telefon çaldı. Şef, "Ece, istikamet Kuzey Kutbu" dedi. Bilfen Liseleri'nden 17 öğrenci, lisenin fizik bölüm başkanı Hakan Özdemir, fizik öğretmeni Serhan Kal ve kurumun ajans başkanı Aslıgül Karabacak ile Norveç'in kutup takım adası Svalbard'daki, Longyearbyen kasabasına gidecektik. Orada ekibin proje çalışmalarını seyredecek, heyecanlarına ortak olacaktım. Daha gitmeden oranın soğuğu yüzüme vurdu; heyecandan! 2 gün sonra yola çıktık. Doğrudan uçuş yok, önce Oslo'ya geçtik. Ertesi gün istikamet Svalbard... Ama uçak dolmuş gibi; indi bindi her türlü animasyon var. Bir de bizim ekipten vizesi multi olmayanları ayırmaları mı? Ada Norveç'e bağlı olsa bile Schengen ülkesinden çıkış yapılıyor, tek giriş yeterli olmuyor. Polise durumu anlattık, dönüşte sorunu çözmek sözüyle devam ettik.

Bilfen ekibi, 1920 Svalbard Anlaşması'na göre toprak kullanım hakkımızın olmadığı Svalbard'da önce bir kulübe inşa etmek istemiş ama izin çıkmamış. Sonunda bir çatıya istasyon kurmak için anlaşmışlar. 3 saatlik bir çalışmayla yerleştirilen istasyon küçük ama işlevi büyük. Böylece meteorolojik verilerin yanı sıra aydınlanmayı, manyetik alanı ve ultraviyole ışın miktarını ölçebilecekler. Öğrenciler heyecanlı; hem önemli bir projeye dahil oldular hem de Kuzey Kutbu'nu görebildiler. Ama işler burada bitmiyor. Bir de belgesel hazırlıyorlar. Asıl macera istasyon kurulduktan sonra başladı. Ve hepsi HTDokun'da...

ÖLMEYEN ÖNCE BİR KEZ DAHA DÜŞÜNÜN!

Adada bulunduğumuz şehir, Longyearbyen. Moda tabirle, Kuzey Kutbu'na sıfır noktasında... Onun ötesinde bir yaşam alanı yok. Eğer çalışmıyorsanız, yerleşemezsiniz. Sadece turist olarak gidebilirsiniz. Küçük bir kasaba içinde her şey var. Hatta müzik festivalleri, spor etkinlikleri ve şenlikler düzenleniyor. Biz birine denk geldik. Güneş aylar sonra ilk kez doğduğu için Güneş Festivali yapıldı. Şarkılar söylendi, karlı dağlara vuran baygın gün ışığıyla görsel bir şölen yaşandı. Her buldukları araçla sürekli karda yarışıyorlar. Herkesin bir bisikleti, kayağı veya kar mobileti var. Alışveriş yapılabilecek her yer akşam 18.00'da kapanıyor. Geriye bir restoran bir bar kalıyor.

Buranın asıl geçim kaynağı madencilik, ama çoğu işletme durmuş. Şimdi çeşitli araştırmaların merkezi haline gelmiş. Bir hastane yok. Başınıza bir şey gelirse helikopterle sizi Tromsø'ya götürüyorlar; uçakla 1.5 saat. Size verilen haritadaki işaretli yerlerin ya da aydınlatılmış alanın dışına çıkmak yasak. İlle çıkacaksanız, yanınızda bir tüfek bulundurmak zorundasınız. Slavbard Üniversite Merkezi'nde çalışan biri üniversitenin öğrencilerine tüfek sağladığını söyledi ve "Çok havalı değil mi?" diye ekledi. Sanmıyorum...

Rehberimiz Çağdaş Karabay'ın dediğine göre en tuhaf yasaları da şu: Slavbard'da ölmek de yasak! Zaten toprak pek görünmüyor. Olsa da beden çürümüyor ve sonrasında zemin değiştiğinde dışarı doğru itiyor. Sadece bir grup madencinin gömüldüğü bir mezarlık var ki onda da efsanelerden efsane beğenin... Ölüler, doğa şartları nedeniyle öldüğü günkü gibi kalmış. Zaten eşyalarıyla gömülmüşler. Dışarıda fırtına, gece uzun, zaman başka nasıl geçecek? Gazete bile yok. Aylık bülten gibi bir şey duruyor sağda solda. Tabii herkes korkmuyor, bazıları da kendilerini bu bozulmamış ölülerin koruduğuna inanıyor.

'AMAN HOCAM YAVAŞLAYIN!'

Burada -tabii ölmek dışında- yapılabilecek çok şey var ama, en önemlisi köpekli kızakları denemek. Her şey ayarlanmış. Derken sert bir Rus geldi. Bizi köpeklerin yanına götürdü, bütün kuralları anlattı. Bu işin bir raconu varmış meğer. Bizim Rus kızakçı ikinci adam olarak beni ve Hakan Hoca'yı seçti, elimize bir de liste tutuşturdu. Onlarca köpeğin arasına girip listede adı yazanı bul, kızağa bağla... Başta epey korktuk ama sonra tutabilene aşk olsun, köpeklerle bir dans etmediğimiz kaldı! Hava kararmaya başlarken yola çıktık. İlerleyen günlerde güneş batmayacak ama, şimdilik böyle... Önde oturan olarak el feneriyle sürekli sağı solu kolladım, çünkü kutup ayısı ya da kurt çıkma ihtimali var. Eğer öyle bir şey olursa çığlık atacağız, adamımız belindeki silahla bizi kurtaracak! Neyse, ayı görmedik ama izlerini gördük. Beni nasıl taşıyacak diye düşündüğüm köpeklerse öyle sürat yaptı ki adeta Noel Baba gibi uçtuk. Karanlıkta bembeyaz bir hiçliğe doğru hızla yol almak insanı korkutuyor. Kızağı ilk bitirenler de biz olduk. Kızaklı turun sonunda sıcak kahve, fındıklı çikolata ve tarçınlı kurabiye ziyafeti...

VE KUZEY IŞIKLARI

O ara bir çığlık: "Kuzey ışıkları çıktı!" Şimdi; anlatmak istesek bu ışımaya olayı biraz karmaşık. Esas kaynağı, yeryüzünü yalayıp geçen Güneş fırtınaları. Yeryüzünün manyetik alanı ile Güneş'teki patlamalardan gelen dalgaların etkileşimi sonucu ortaya çıkıyorlar. Patlamanın şiddetine göre renk değiştiriyorlar. En şiddetlisi kırmızı, orta derece mavi, küçükler yeşil ışıklara yol açıyor. Bizim nasibimiz yeşilmiş... Ayakkabılarımı nasıl giydim, ne ara koştum da tepelere çıktım bilmiyorum. Ama çıplak gözle, bizzat, o yeşil kuzey ışıklarını gördüm. Zira buralarda yalnız evde değil, nereye giderseniz gidin kapıda ayakkabılarınızı çıkarmak zorundasınız. Restoranda, otelde ya da müzede çorapla geziyorsunuz. O anı fotoğraflamak için kutup soğuşuna don atlet çıkan bile vardı. Işıklar kasabanın üzerinden dans ederek geçip gitti. Bu muhteşem doğa olayına kutupların insanları boşuna "ruhların dansı" demiyor.

KIYAMET AMBARININ KAPISINA DAYANDIK

Gelmişken, Slavbard Tohum Deposu'nu ziyaret ettik. Derin bir beyazlık içinde dev bir kapı, bir kıyamet ambarı. İçerisi saklama için en ideal şartlarda eksi 18 derecede sabit. Amaç dünyanın yaşayabileceği herhangi bir doğal yahut nükleer felaket sonrasında uygarlığın yeniden "yaratılmasını" sağlamak. İçinde, sayıları 100'ü aşan anlaşmalı ülkelerden gelen tohumlar var. Hepsi organik. Burası, su geçirmez folyo paketlere sarılı olarak 4.5 milyon tohum örneğini alabilecek kapasiteye sahip. Ve binlerce yıl zarar görmeden saklanabilecekler. Neden burası? Çünkü elektrik kesilse bile kutup toprağının eksi 3.5 derece olması doğal bir buzdolabı etkisine neden oluyor. Peki ya küresel ısınma? Yetkililer o durumda bile tohumların mevcut soğukla 100 yıl dayanabileceğini söylüyor. Bir hamle kapısını yokladık. Kapı duvar. Yok, daha fazlası! Birden güvenlik sistemi çalıştı, kameralar hareketlendi, bir gürültü koptu. Ee tabii insanlığı koruyorlar, güvenliksiz olur mu? Yalnız henüz Türkiye tohum vermemiş. Ama Suriye'nin tohumları var; savaş bitince geri alınacakmış.

KUTUPTA DONDURMA

Kuzey Kutbu'na özgü lezzetler de var. En çok tüketilen yiyecek geyik eti. Özel soslarla marine edilip tatlı patatesle servis ediliyor. Kedi balığı ve somon zaten her yerde. Bir başka yiyecek balina. Durun kızmayın! Evet, tattım. Ama bir sorun neden? Onlar için pilaki gibi bir şey. Tadına, kokusuna hiç girmeyelim! Demir gibi... Çok fazla çinko olduğu için aşırı yenmemeli. Tatlı olarak krep üstünde dondurma! Eksi 20 derecede yaşamalarına rağmen en çok tükettikleri yiyeceklerden biri dondurma.